

Obrázky z Vratislavic nad Nisou

MAREK ŘEHÁČEK

Ignaz Ginzkey (1819–1876),
zakladatel továrny nazvané
Teppich- und Deckenfabrik Ignaz Ginzkey & Co.,
Maffersdorf (Továrna na koberce a příkrývky Ignaz Ginzkey a spol.,
Vratislavice) a patrně nejslavnější vratislavický rodák všech dob.
Jeho jméno se po půlstoleté nucené pauze ve druhé polovině dvacátého
století dnes opět vrací do vratislavického povědomí. Naposledy po něm
bylo v roce 2021 pojmenováno společenské centrum s knihovnou IGI.
Archiv MO Liberec – Vratislavice nad Nisou

Panoramatický výhled z vodárenské a zauhlovací věže Ginzkeyových závodů. Projekt této dominantní stavby vypracoval architekt Leopold Bauer, nicméně poválečný kronikář kobercárny František Neumann zaznamenal, že technologické řešení věže zakoupila roku 1916 továrna od italské firmy, jejíž dělníci se poté podíleli i na stavbě.
Archiv studia Navara

Věřím, že sága rodu Ginzkeyových – příběh onoho nečekaného vzestupu, mnoha úspěchů i klopýtnutí a konečně ostrého pádu jedné vřatislavické rodiny – se jednou nepochybně dočká zfilmování či alespoň pořádného knižního zpracování. Protože onen spletenec rodů, vztahů, příběhů o mimořádné pílí a schopnostech i pikantních klepů, to jen tak nemá obdobu v celém jizerskohorském podhůří. Příběh obyčejných sedláků, kteří se vypracovali v jednu z nejbohatších rodin v Rakousko-Uhersku, kvůli níž jednoho letního dne roku 1906 dokonce vystoupil ze svého dvorního vlaku na vřatislavickou půdu sám císařpán, a to jenom proto, aby se po-

zdravil s jejími členy. Ten příběh je dodnes fascinující a inspirující, takový „americký sen“ sice nebyl v severočeském pohraničí úplně výjimečný – snily jej zde svého času i rodiny Liebiegů, Klingerů či Schmittů, ale u Ginzkeyových to bylo přeci jenom trochu jiné. Oni sem odnikud nepřišli, nepřinesli svůj um, kterým zaujali a oslnili. Ginzkeyovi se totiž zrodili přímo zde, na hroudě neúrodné hlíny, kterou dokázali přeměnit do slova ve zlato.

Vzestup a sláva Vřatislavic jako kobercové velmoci byla za časů Ginzleyových spojována s lidmi německé řeči. To je sice pravda, protože majitelé továrny i drtivá většina zaměstnanců mluvili

německy a vesměs se i za Němce považovali. Jenže je vysoce pravděpodobné, že Ginzkeyovi byli ve skutečnosti ryze českého původu. Jméno Jenitschky se totiž objevuje v polovině 16. století mezi dvanácti majiteli zemědělské půdy v levobřežní části Vratislavic, která tehdy patřila k českodubskému panství. Sami Ginzkeyovi svůj původ odvozovali od sedláka, vlastnického v levobřežní vsi druhý lán – Jeremiase Jentzkeye, doloženého zde v 17. století. Pochopitelně, ve své době jej považovali za čistokrevného německého hospodáře, ale realita levobřežních Vratislavic byla taková, že drtivá většina jejich obyvatel až do třicetileté války mluvila česky.

Ginzkeyovi byli dlouho chudičci jako kostelní myšky. Svá pole i původní rodovou chalupu stojící na místě dnešního domu č. 604 v Tulipánové ulici nakonec dočista prohospodařili a v 18. století ji již vlastnil rod Wondraků. Jen nedaleko

odtud stojí ovšem dům č. 612, v němž na počátku 19. století žili Jakob Ignaz Ginzkey se ženou Helenou. Nepříliš majetní chalupníci, kteří ani neměli pole, ale jen malé políčko u domu, spíše zahradu. Ta je nemohla uživit, a proto si přivydělávali i předením a tkaním. A právě v této chalupě se stalo 25. června 1819 něco, co zprvu působilo zcela nenápadně, ale na Vratislavice to mělo zásadní vliv – narodilo se jim tu čtvrté dítě – syn Ignaz. Muž, který se vypracoval nato-lik, že založil jeden z největších průmyslových podniků v celé rakousko-uherské monarchii. Kobercárnu, jejíž prosperita stvořila současné Vratislavice v té podobě, v jaké je známe. Člověka až překvapí, jaký svět po sobě Ginzkeyovi v kdysi prosté vesničce zanechali – svět, v němž září šlechtická sídla plná lesku, um návrhářů koberců světových jmen i industriální architektura spojující technickou vyspělost s krásou.

Alfred a Willy Ginzkeyovi.

Když Ignaz Ginzkey roku 1876 zemřel, zanechal po sobě tři syny,

kteří postupně převzali řízení zděděné továrny – Ignaze mladšího, Wilhelma zvaného Willy a Alfreda.

Alfred byl v době otcovy smrti teprve desetiletý, později vystudoval práva v Grazu a textilní školu v anglickém Leedsu.

Bohužel zemřel jako čtyřiačtyřicetiletý na otravu krve od zaníceného nežitu. To již byl 16 let mrtev i Ignaz mladší a vládcem nad kobercárnou se tak na dvacet let stal Willy Ginzkey (1856–1932).

Archiv rodáků (Schwarz, Möller) ↑ Ondřeje Marčáka ↑